

Brussel, 9.4.2019
COM(2019) 175 final

ANNEX

BIJLAGE

bij het

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPESE PARLEMENT, DE RAAD,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ, HET COMITÉ VAN DE
REGIO'S EN DE EUROPESE INVESTERINGSBANK**

Vierde verslag over de stand van de energie-unie

Bijlage – Bijgewerkt stappenplan voor de energie-unie – Stand van zaken: 9 april 2019

Legende: CEV: continuïteit energievoorziening / IEM: interne energiemarkt / EE: energie-efficiëntie / BKG: broeikasgassen / O&I: onderzoek en innovatie

Dit stappenplan is opgenomen in de bijlage bij de mededeling van de Commissie "Een kaderstrategie voor een schokbestendige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering" die op 25 februari 2015 is aangenomen (COM(2015)80) en in november 2015 is geactualiseerd in het kader van het eerste verslag over de stand van de energie-unie (COM(2015)572), in februari 2017 in het kader van het tweede verslag over de stand van de energie-unie (COM(2017)53) en in november 2017 in het kader van het derde verslag over de stand van de energie-unie (COM(2017)688). De nieuwe informatie in deze tabel is de laatste kolom, die een update bevat met betrekking tot de initiatieven die reeds zijn vastgesteld of waarvan het tijdschema is gewijzigd.

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Infrastructuur								
Daadwerkelijk behalen van het streefcijfer voor elektriciteitsinterconnectie van 10 %	Commissie Lidstaten Nationale regelgevende instanties Transmissiesysteembeheerders	2015-20	X	X		X		<i>Mededeling aangenomen op 25 februari 2015 [COM(2015)82]</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Tweede lijst projecten van gemeenschappelijk belang – resulterend in gedelegeerde handeling van de Commissie	Commissie Lidstaten	2015	X	X		X		<i>Gedelegeerde handeling vastgesteld op 18 november 2015 [C(2015)8052].</i> <i>Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/89 van de Commissie van 18 november 2015 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang is gepubliceerd in PB L 19 van 27.1.2016, blz. 1.</i> <i>In 2017 is de uitvoering van de projecten van gemeenschappelijk belang (PGB's) en van de verordening betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur geëvalueerd.</i> <i>De derde lijst van PGB's is op 23 november 2017 goedgekeurd [C(2017)7834] en samen met het derde verslag over de stand van de energie-unie gepubliceerd.</i> <i>Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/540 van de Commissie van 23 november 2017 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang (PB L 90 van 6.4.2018, blz. 38).</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Mededeling betreffende de voortgang naar de voltooiing van de lijst van de meest cruciale energie-infrastructuren en betreffende de maatregelen die nodig zijn om het interconnectiestreefcijfer van 15 % tegen 2030 te bereiken	Commissie	2016	X	X				In november 2017 heeft de deskundigengroep van de Commissie betreffende doelstellingen voor elektriciteitsinterconnectie een verslag gepubliceerd over de manier waarop de 10 %- en 15 %-streefdoelen kunnen worden bereikt. Op 23 november 2017 heeft de Commissie de mededeling over het versterken van de energienetten van Europa [COM(2017)718] gepubliceerd, samen met het derde verslag over de stand van de energie-unie en de herziene lijst van PGB's in de energie-infrastructuur die kunnen helpen om de streefdoelen te halen.
Oprichting van een Forum inzake energie-infrastructuur	Commissie Lidstaten	2015	X	X				Het in 2015 opgerichte Forum inzake energie-infrastructuur wordt jaarlijks georganiseerd door de Europese Commissie. De vierde editie van het forum heeft op 24 en 25 mei 2018 plaatsgevonden in Kopenhagen (Conclusies). <u>Vorige edities:</u> 9-10 nov. 2015, 23-24 juni 2016, 1-2 juni 2017.

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Elektriciteit								
Initiatief betreffende marktopzet en regionale elektriciteitsmarkten, en coördinatie van capaciteiten om de voorzieningszekerheid te waarborgen, grensoverschrijdende handel te bevorderen en integratie van hernieuwbare energie te vergemakkelijken	Commissie	2015-2016	X	X	X	X		<i>Consultatieve mededeling aangenomen op 15 juli 2015 [COM(2015)340].</i> <i>Wetgevingsvoorstellen aangenomen op 30 november 2016:</i> - de verordening betreffende de interne markt voor elektriciteit [COM(2016)861] en - de richtlijn inzake de elektriciteitsmarkt [COM(2016)864]. <i>Interinstitutionele procedure: het Europees Parlement zal naar verwachting eind maart 2019 stemmen, waarna een formele goedkeuring door de Raad volgt en een publicatie in het Publicatieblad.</i> <i>Eindverslag van het sectoronderzoek naar capaciteitsmechanismen aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)752].</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Herziening van de richtlijn inzake maatregelen om de elektriciteitsvoorziening veilig te stellen	Commissie	2016	X	X		X		<i>Het wetgevingsvoorstel voor een verordening betreffende risicoparaatheid in de elektriciteitssector, tot intrekking van Richtlijn 2005/89/EG, werd aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)862].</i> <i>Interinstitutionele procedure: het Europees Parlement zal naar verwachting eind maart 2019 stemmen, waarna een formele goedkeuring door de Raad en een publicatie in het Publicatieblad volgen.</i>
Kleinhandel								
"New Deal" voor energieverbruikers: consumenten mondig maken, ontwikkeling van vraagrespon; gebruik van slimme technologieën; koppeling van groot- en kleinhandelsmarkten; geleidelijke uitbanning van gereguleerde tarieven; begeleidende maatregelen om kwetsbare afnemers te beschermen	Commissie Lidstaten	2015-2016		X	X	X	X	<i>De mededeling "Een 'new deal' voor energieconsumenten" werd aangenomen op 15 juli 2015 [COM(2015)339].</i> <i>Wetgevingsvoorstellen inzake consumentenaangelegenheden werden opgenomen in de voorstellen inzake de nieuwe opzet van de elektriciteitsmarkt (zie hierboven).</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Gas								
Herziening van de verordening inzake veiligstelling van de aardgasvoorziening	Commissie	2015-2016	X	X				Wetgevingsvoorstel aangenomen op 16 februari 2016 [COM(2016)52]. Verordening (EU) 2017/1938 van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010 werd gepubliceerd in PB L 198 van 28.10.2017, blz. 1.
Strategie voor vloeibaar aardgas en aardgasopslag	Commissie	2015-2016	X					De mededeling over een EU-strategie voor vloeibaar aardgas en aardgasopslag werd aangenomen op 16 februari 2016 [COM(2016)49].

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Regelgevingskader								
Herziening van de bevoegdheden van het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) en van het regelgevingskader voor energie	Commissie	2015-16	X	X		X		<i>Behandeld in de consultatieve mededeling van 15 juli 2015 [COM(2015)340] (zie hierboven).</i> <i>Het voorstel voor een verordening tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators werd aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)863].</i> <i>Interinstitutionele procedure: het Europees Parlement zal naar verwachting eind maart 2019 stemmen, waarna een formele goedkeuring door de Raad en een publicatie in het Publicatieblad volgen.</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Wetgevingsvoorstel voor een verordening inzake de energie-unie en klimaatactie in het kader van het initiatief "Schone energie voor alle Europeanen"	Commissie		X	X	X	X	X	Voorstel van 30 november 2016 voor een verordening inzake de governance van de energie-unie, tot wijziging van Richtlijn 94/22/EG, Richtlijn 98/70/EG, Richtlijn 2009/31/EG, Verordening (EG) nr. 663/2009, Verordening (EG) nr. 715/2009, Richtlijn 2009/73/EG, Richtlijn 2009/119/EG, Richtlijn 2010/31/EU, Richtlijn 2012/27/EU, Richtlijn 2013/30/EU en Richtlijn (EU) 2015/652, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 [COM(2016)759] - formeel vastgesteld als Verordening (EU) 2018/1999 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie door het Parlement op 13 november 2018 en door de Raad op 4 december 2018. De definitieve handeling is op 11 december 2018 ondertekend en de verordening werd gepubliceerd in PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1 (in werking getreden op 24 december 2018).

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Hernieuwbare energie								
Pakket hernieuwbare energie: nieuwe richtlijn betreffende hernieuwbare energie voor 2030; beste praktijken bij eigen verbruik van hernieuwbare energie en steunregelingen; duurzaamheidsbeleid voor bio-energie.	Commissie	2015-2017	X	X		X		<i>Richtsnoeren betreffende beste praktijken voor eigen verbruik van hernieuwbare energie werden vastgesteld op 15 juli 2015 [SWD(2015)141] bij de mededeling "Een 'new deal' voor energieconsumenten" (zie hierboven).</i> <i>Het voorstel voor een richtlijn ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen werd goedgekeurd op 30 november 2016 [COM(2016)767].</i> <i>Interinstitutionele procedure: afgerond: de goedgekeurde richtlijn is gepubliceerd in PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82: Richtlijn (EU) 2018/2001 van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.</i>
Mededeling betreffende energie uit afval	Commissie	2016	X			X		<i>De mededeling over de rol van energiewinning uit afval in de circulaire economie werd aangenomen op 26 januari 2017 [COM(2017)34].</i>
Klimaatactie								
Wetgevingsvoorstel om het EU-emissiehandelssysteem	Commissie	2015	X	X		X		Voorstel aangenomen op 15 juli 2015

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
te herzien, 2021-2030								[COM(2015)337]. <i>Interinstitutionele procedure: afgerond: Richtlijn 2018/410 vastgesteld op 14 maart 2018 en gepubliceerd in PB L 76 van 19.3.2018, blz. 3. In werking getreden op 8 april 2018.</i> <i>Wetgevingsvoorstel inzake de reikwijdte van het EU-emissiehandelssysteem voor de luchtvaart, aangenomen op 3 februari [COM(2017)54].</i> <i>Interinstitutionele procedure: afgerond: Verordening (EU) 2017/2392 vastgesteld op 13 december 2017 en gepubliceerd in PB L 350 van 29.12.2017, blz. 7. In werking getreden op 29 december 2017.</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Wetgevingsvoorstellen inzake de verordening betreffende het delen van de inspanning en de verordening betreffende de opname van landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw (LULUCF) in het klimaat- en energiekader voor 2030	Commissie	2016				X		<i>Twee wetgevingsvoorstellen werden aangenomen op 20 juli 2016:</i> <i>1) Voorstel voor een verordening betreffende bindende jaarlijkse broeikasgasemissiereducties door de lidstaten van 2021 tot en met 2030 voor een veerkrachtige energie-unie en om aan de verbintenissen uit hoofde van de Overeenkomst van Parijs te voldoen (niet-ETS) [COM(2016)482] - formeel goedgekeurd door het Parlement op 17 april 2018 en door de Raad op 14 mei 2018. De definitieve handeling is op 30 mei 2018 ondertekend en Verordening (EU) 2018/842 werd gepubliceerd in PB L 156 van 19.6.2018, blz. 26 (in werking getreden op 9 juli 2018).</i> <i>2) Voorstel voor een verordening inzake de opname van broeikasgasemissies en -verwijderingen door landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw in het klimaat- en energiekader 2030 (LULUCF) [COM(2016)479] - formeel goedgekeurd door het Parlement op 17 april 2018 en door de Raad op 14 mei 2018 - de definitieve handeling is op 30 mei 2018 ondertekend en Verordening (EU) 2018/841 werd gepubliceerd in PB L 156 van 19.6.2018, blz. 1 (in werking getreden op 9 juli 2018).</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Vervoer								
Eerlijke en efficiënte prijsstelling voor duurzaam vervoer – herziening van de Eurovignet-richtlijn en kader om Europese elektronische tolheffing te bevorderen	Commissie	2016			X	X		Aangenomen op 31 mei 2017 [COM(2017)275 en COM(2017)280]
Herziening van de regels voor markttoegang tot het wegvervoer om de energie-efficiëntie daarvan te verbeteren	Commissie	2016			X	X		Aangenomen op 31 mei 2017 [COM(2017)281]
Masterplan voor de uitrol van samenwerkende intelligente vervoerssystemen	Commissie Lidstaten Bedrijfswereld	2016			X	X	X	Mededeling aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)766]. Na het masterplan zijn in 2019 regels vastgesteld inzake de invoering en het operationele gebruik van coöperatieve slimme vervoerssystemen – Gedelegeerde Verordening C(2019)1789 final van de Commissie tot aanvulling van Richtlijn 2010/40/EU van het Europees Parlement en de Raad wat de invoering en het operationele gebruik van coöperatieve slimme

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
								vervoerssystemen betreft (vastgesteld op 13 maart 2019).
Herziening van de verordeningen betreffende emissieprestatienormen teneinde streefcijfers voor de uitstoot van lichte voertuigen voor de periode na 2020 vast te stellen	Commissie	2016-2017			X	X	X	Voorstel voor een verordening tot vaststelling van emissienormen voor nieuwe personenauto's en nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen in het kader van de geïntegreerde benadering van de Unie om de CO₂-emissies van lichte voertuigen te beperken [COM/2017/0676 final] van 8.11.2017. Interinstitutionele procedure: politiek akkoord bereikt in december 2018. Zal worden gepubliceerd in de eerste helft van 2019.
Wetgevingsvoorstel voor een verordening betreffende emissieprestatienormen teneinde streefcijfers voor de uitstoot van zware voertuigen voor de periode na 2020 vast te stellen	Commissie	n.v.t.			X	X	X	Voorstel voor een verordening tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor nieuwe zware bedrijfsvoertuigen [COM(2018)284 final] van 17.5.2018, gerectificeerd bij [COM(2018)284 final/2] van 3.7.2018. Interinstitutionele procedure: politiek akkoord bereikt in februari 2019. Zal worden gepubliceerd in de eerste helft van 2019.

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Vaststelling van een monitoring- en rapportagesysteem voor zware wegvoertuigen (vrachtwagens en autobussen) met het oog op betere voorlichting van de aankoper	Commissie	2016-2017			X	X	X	Aangenomen op 31 mei 2017 [COM(2017)279]. Formeel goedgekeurd door het Parlement op 12 juni 2018 en door de Raad op 21 juni 2018. De definitieve handeling is op 28 juni 2018 ondertekend en Verordening (EU) 2018/956 werd gepubliceerd in PB L 173 van 9.7.2018, blz. 1 (in werking getreden op 29 juli 2018).
Herziening van de richtlijn betreffende de bevordering van schone en energie-efficiënte voertuigen voor het wegvervoer	Commissie	2017			X	X		Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2009/33/EG inzake de bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen [COM(2017)653 van 8.11.2017]. Interinstitutionele procedure: politiek akkoord bereikt in februari 2019. Zal worden gepubliceerd in de eerste helft van 2019.
Mededeling betreffende het koolstofarm maken van de vervoerssector, inclusief een actieplan inzake biobrandstoffen van de tweede en derde generatie en andere alternatieven	Commissie	2017			X	X	X	Mededeling betreffende de Europese strategie voor emissiearme mobiliteit aangenomen op 20 juli 2016 [COM(2016)501]. Onderdeel met betrekking tot brandstoffen is gedeeltelijk opgenomen in het op 30 november 2016 aangenomen wetgevingsvoorstel

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
duurzame brandstoffen								[COM(2016)767 (richtlijn hernieuwbare energie)].

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Energie-efficiëntie								
Herziening van de energie-efficiëntierichtlijn	Commissie	2016	X		X	X	X	Het voorstel voor een richtlijn houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie werd aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)761], vergezeld van een werkdocument van de diensten van de Commissie over goede praktijken op het gebied van energie-efficiëntie [SWD(2016)404]. Interinstitutionele procedure: formeel goedgekeurd door het Parlement op 13 november 2018 en door de Raad op 4 december 2018; wettelijk bekrachtigd op 10 december 2018; gepubliceerd in PB L 328 van 21.12.2018, blz. 210 (drie dagen later in werking getreden). Op 13 november 2018 heeft de Commissie wijzigingsbesluit COM(2018)744 aangenomen om het in het kader van de energie-efficiëntierichtlijn toegestane energieverbruik tegen 2030 te verlagen van 1273 naar 1128 Mtoe (primair energieverbruik) en van 956 naar 846 Mtoe (eindenergieverbruik) wegens de verwachte terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU in 2019.
Herziening van de richtlijn betreffende de	Commissie	2016	X		X	X	X	Het voorstel voor een herziening van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
energieprestatie van gebouwen, met inbegrip van het initiatief "Slimme financiering voor slimme gebouwen"								energieprestatie van gebouwen is aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)765], als onderdeel van het pakket inzake schone energie. Samen met de herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen is het initiatief "Slimme financiering voor slimme gebouwen" voorgesteld, waarin wordt geanalyseerd hoe publieke en private investeringen in de energie-efficiëntie van gebouwen kunnen worden gestimuleerd (bijlage 1 van de overkoepelende mededeling COM(2016)860 van het pakket). Interinstitutionele procedure: afgerond: de herziene richtlijn energieprestatie van gebouwen (EU) 2018/844 werd gepubliceerd in PB L 156 van 19.6.2018, blz. 75 (in werking getreden op 9 juli 2018). Vóór 2026 moet de Commissie de werking van de hele richtlijn grondig evalueren.

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Herziening van het energie-efficiëntiekader voor producten (energie-etiketteringsrichtlijn en richtlijnen betreffende ecologisch ontwerp)	Commissie	2015	X		X	X	X	<i>Het voorstel voor een verordening tot vaststelling van een kader voor energie-efficiëntie-etikettering en tot intrekking van Richtlijn 2010/30/EG werd aangenomen op 15 juli 2015 [COM(2015)341].</i> <i>Interinstitutionele procedure: afgerond: Verordening (EU) 2017/1369 van 4 juli 2017 werd gepubliceerd in PB L 198 van 28.7.2017, blz. 1 (in werking getreden op 1 augustus 2017).</i> <i>Werkplan ecologisch ontwerp aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)773]; op hetzelfde moment werden acht maatregelen vastgesteld.</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Versterking van het gericht gebruik van financieringsinstrumenten om investeringen in energie-efficiëntie te bevorderen	Commissie	2015-			X	X		Mededeling "Europa investeert weer – Balans van het investeringsplan voor Europa en volgende stappen" aangenomen op 1 juni 2016 [COM(2016)359]. Mededeling "Stimuleren van Europese investeringen voor banen en groei: naar een tweede fase van het Europees Fonds voor strategische investeringen en een nieuw Europees extern investeringsplan" aangenomen op 14 september 2016 [COM(2016)581]. Wetgevingsvoorstel inzake de verlenging van de geldigheidsduur van de verordening betreffende het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSI) [COM(2016)597]. Wetgevingsvoorstel inzake de herziening van het Financieel Reglement en een aantal sectorale verordeningen voor verdere vereenvoudiging en flexibiliteit, met inbegrip van een doeltreffender gebruik van financieringsinstrumenten [COM(2016)605]. Zie ook de ondersteunende maatregelen, waaronder het initiatief voor gebouwen, die zijn opgenomen in het pakket "Schone energie voor alle Europeanen" van 30 november 2016 [COM(2016)860, bijlage 1].

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Verwarming en koeling								
EU-strategie voor verwarming en koeling – de bijdrage van verwarming en koeling voor de verwezenlijking van de energie- en klimaatdoelstellingen van de EU	Commissie	2015	X	X	X	X	X	<i>Mededeling aangenomen op 16 februari 2016 [COM(2016)51].</i> <i>In de herziene richtlijn hernieuwbare energie, de energie-efficiëntierichtlijn en de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, als onderdeel van het pakket inzake schone energie, zijn nieuwe streefcijfers vastgelegd en is een verslagleggingskader voor de kernindicatoren van de energie-unie tegen 2030 vastgesteld.</i> <i>Ook zijn er nadere elementen vermeld die moeten worden opgenomen in de uitgebreide beoordelingen van het efficiëntiepotentieel bij verwarming en koeling vóór de tweede cyclus.</i> <i>Daardoor moest de methode die is vastgesteld in de bijlagen VIII en IX bij de energie-efficiëntierichtlijn (Richtlijn 2012/27/EU), worden bijgewerkt, hetgeen is gebeurd bij Gedelegeerde Verordening C(2019)1616 van de Commissie van 4 maart 2019.</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Extern energie- en klimaatbeleid								

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
EU-diplomatie voor het energie- en klimaatbeleid	Commissie Hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter Lidstaten	2015	X	X		X	X	<i>Conclusies van de Raad over klimaatdiplomatie op 20 juli 2015 aangenomen door de Raad Buitenlandse Zaken (11029/15)</i> <i>Conclusies van de Raad over energiediplomatie op 20 juli 2015 aangenomen door de Raad Buitenlandse Zaken (10995/15)</i> <i>Conclusies van de Raad over Europese klimaatdiplomatie na COP21 op 15 februari 2016 aangenomen door de Raad Buitenlandse Zaken (6061/16)</i> <i>Conclusies van de Raad over energie en ontwikkeling op 28 november 2016 aangenomen door de Raad Buitenlandse Zaken (Ontwikkeling) (14839/16)</i> <i>Conclusies van de Raad over de versterking van de synergieën tussen EU-energie en klimaatdiplomatie op 6 maart 2017 aangenomen door de Raad Buitenlandse Zaken (6981/17)</i> <i>Conclusies van de Raad over klimaatdiplomatie op 18 februari 2019 aangenomen door de Raad Buitenlandse Zaken (6153/19)</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Herziening van het besluit betreffende het informatie-uitwisselingsmechanisme in verband met intergouvernementele overeenkomsten tussen lidstaten en derde landen op het gebied van energie	Commissie Hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter	2016	X	X				<i>Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad, aangenomen op 16 februari 2016 [COM(2016)53].</i> <i>Besluit (EU) 2017/684 vastgesteld en bekendgemaakt in PB L 99 van 12.4.2017, blz. 1.</i> <i>Op 9 januari 2019 zijn bij Besluit C 2019)125 van de Commissie de facultatieve standaardclausules en richtsnoeren goedgekeurd, die zijn ontwikkeld krachtens artikel 9, lid 2, van Besluit (EU) 2017/684.</i>
Nieuwe en versterkte energiedialoog met landen die belangrijk zijn voor het energiebeleid van de EU	Commissie Hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter	2015 -	X	X	X	X	X	Lopend.
Intentieverklaring betreffende een versterkt strategisch partnerschap met Oekraïne	Commissie Hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter Europees Parlement Raad	2015	X	X				<i>Ondertekend tijdens de top EU-Oekraïne van 24 november 2016.</i>
Trilaterale intentieverklaring betreffende de trans-	Commissie Hoge	2015	X	X				<i>Verklaring van Asjchabad van Turkmenistan, Turkije, Azerbeidzjan en Georgië ondertekend op 1 mei 2015; er</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Kaspische pijpleidingen met Azerbeidzjan en Turkmenistan	vertegenwoordiger/vicevoorzitter Europees Parlement Raad							<i>worden geen verdere onderhandelingen gevoerd over een trilaterale intentieverklaring.</i>
Initiatief ter versterking van de Energiegemeenschap	Commissie Partijen bij de Energiegemeenschap Hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter	2015	X	X				<i>Belangrijke beslissingen genomen op de ministerraad van de Energiegemeenschap in oktober 2015 en september 2016. Buitengewone ministerraad betreffende wijzigingen van het Verdrag (eerste helft van 2018), inclusief de kwestie van wederkerigheid.</i>
Versterking van de Euromed-samenwerking op het gebied van gas, elektriciteit, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie	Commissie Hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter	2015-2016	X	X				<i>Platform inzake gas in juni 2015 gelanceerd. Regionaal platform inzake elektriciteitsmarkt in oktober 2015 gelanceerd. Platform inzake hernieuwbare energie en energie-efficiëntie in 2016 gelanceerd.</i>
Vaststelling en ondertekening van een nieuw Internationaal Energiehandvest namens de EU en Euratom	Commissie Hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter	2015	X	X				<i>De Europese Commissie heeft op de conferentie op 20-21 mei 2015 in Den Haag het Internationaal Energiehandvest medeondertekend.</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Industrieel concurrentievermogen								
Een nieuwe Europese O&I-aanpak inzake energie om de transformatie van het energiesysteem te versnellen, bestaande uit: - een geïntegreerd plan voor strategische energietechnologie (SET) - een strategische O&I-agenda voor het vervoer	Commissie	2015-2017					X	<i>Mededeling betreffende het plan voor strategische energietechnologie (SET) aangenomen op 15 september 2015 [C(2015) 6317].</i> <i>Platform voor slimme specialisatie inzake energie is in 2015 gelanceerd.</i> <i>Mededeling "Versnelling van de innovatie op het gebied van schone energie" aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016) 763].</i> <i>Werkdocument van de diensten van de Commissie [SWD(2017)223] "Towards clean, competitive and connected mobility: the contribution of Transport Research and Innovation to the Mobility package" ("Naar schone, concurrerende en geconnecteerde mobiliteit: bijdrage van vervoer, onderzoek en innovatie aan het Mobiliteitspakket") aangenomen op 31 mei 2017 als onderdeel van het EU-mobiliteitspakket "Europa in beweging" [COM(2017)283].</i>
Analyse van energieprijzen en -kosten (inclusief belastingen en subsidies)	Commissie	2016 en vervolgens om de 2 jaar		X				<i>Eerste verslag aangenomen op 30 november 2016 [COM(2016)769].</i> <i>Tweede verslag aangenomen op 9 januari 2019 [COM(2019)1].</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
Initiatief betreffende het mondiale technologie- en innovatieleiderschap van de EU op het vlak van energie en klimaat teneinde groei en werkgelegenheid te bevorderen	Commissie	2015-2016			X	X	X	Gekoppeld aan de versnelling van de innovatie op het gebied van schone energie: zie mededeling COM(2016)763; zie ook de overkoepelende mededeling COM(2016)860 van het pakket "Schone energie voor alle Europeanen", aangenomen op 30 november 2016, bijlage 2: "Actie om de omschakeling naar schone energie te stimuleren".
Versterkt handelsbeleid om de uitvoer van EU-technologieën te bevorderen	Commissie	2015-2019	X	X			X	Lopend.
Transversale maatregelen								
Herziening van de richtsnoeren inzake staatssteun voor milieubescherming en energie	Commissie	2017-2019	X	X	X	X	X	
Verslag betreffende de Europese strategie voor energiezekerheid, inclusief een platform en een stappenplan voor Euromed	Commissie	2015-2016	X	X	X	X	X	<i>Verslag (werkdokument) aangenomen op 18 november 2015 [SWD(2015)404].</i> <i>Mededeling betreffende LNG en opslag aangenomen op 16 februari 2016 [COM(2016)49]</i>

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
en strategieën voor LNG, energieopslag en de zuidelijke gascorridor								Op 1 februari 2017 is een werkdokument over energie-opslag in het elektriciteitssysteem aangenomen: [SWD(2017)61].
Data, analyse en inlichtingen voor de energie-unie: initiatief ter bundeling en ter vergemakkelijking van de toegang tot alle relevante kennis in de Commissie en de lidstaten	Commissie	2016	X	X	X	X	X	Lopend. Verordening (EU) 2016/1952 betreffende Europese statistieken over de prijzen van aardgas en elektriciteit is vastgesteld.
Kernenergie								
Verordening van de Raad ter actualisering van de informatie-eisen overeenkomstig artikel 41 van het Euratom-Verdrag in het licht van de Europese strategie voor energiezekerheid	Commissie	2015	X	X				Initiatief uitgesteld.
Mededeling betreffende een indicatief programma op het gebied van kernenergie overeenkomstig artikel 40	Commissie	2015	X			X		Mededeling aangenomen op 4 april 2016 ter raadpleging van het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) [COM(2016)177].

Acties	Verantwoordelijke instantie	Tijdschema (overeenkomstig de bijlage bij COM(2015)80)	CEV	IEM	EE	BKG	O&I	Opmerkingen / update
van het Euratom-Verdrag								<i>Definitieve versie vastgesteld op 12 mei 2017, rekening houdend met het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) [COM(2017)237].</i>